

Domov>Sprožitev sodnega postopka>Kje in kako>Uporaba nacionalne zakonodaje

Izvirna jezikovna različica te strani [de](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

nemščina

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [en](#).

Swipe to change

Uporaba nacionalne zakonodaje

Avstrija

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Avstrijsko mednarodno zasebno pravo je večinoma urejeno v zakonu o mednarodnem zasebnem pravu (*Gesetz über das internationale Privatrecht – IPR-Gesetz*) z dne 15. junija 1978, BGBl. št. 304/1978. Naslednja kolizijska pravila so zajeta v drugih zakonih:

člen 13a zveznega zakona z dne 8. marca 1979 o določbah o varstvu potrošnikov (zakon o varstvu potrošnikov) (*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz – KSchG)*), BGBl. št. 140/1979,

člen 11 zveznega zakona o pridobitvi pravic do uporabe nepremičnin na podlagi časovnega zakupa (zakon o časovnem zakupu) (*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitnutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitnutzungsgesetz – TNG)*), BGBl. I št. 32/1997,

člen 20 zveznega zakona o izvajanju Direktive Sveta 93/7/EGS o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice Evropske skupnosti (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), BGBl. I št. 67/1998,

člen 23 zveznega zakona o civilnopravni odgovornosti za škodo, ki jo povzroči radioaktivnost (zakon o jedrski odgovornosti iz leta 1999) (*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999)*), BGBl. I št. 170/1998,

člena 16 in 18 zveznega zakona o dokončnosti poravnave v sistemih poravnave plačil in vrednostnih papirjev (zakon o dokončnosti poravnave) (*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer- und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*), BGBl. I št. 98/2001,

členi 221–235 zakona o insolventnosti (*Insolvenzordnung*).

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

V členu 53 zakona o mednarodnem zasebnem pravu je določeno, da ne vpliva na mednarodne sporazume, ki prevladajo nad določbami tega zakona in nad drugimi nacionalnimi kolizijskimi pravili. Kolizijska pravila vsebujejo naslednje **večstranske mednarodne konvencije**, katerih pogodbenica je Avstrija:

Haaška konvencija z dne 24. oktobra 1956 o pravu, ki se uporablja za preživitvene obveznosti do otrok,

Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o pristojnosti in pravu, ki se uporablja, v zvezi z zaščito mladoletnih oseb,

Haaška konvencija z dne 5. oktobra 1961 o koliziji zakonov glede oblike oporočnih razpolaganj,

Haaška konvencija z dne 4. maja 1971 o zakonu, ki velja za prometne nesreče,

Konvencija CIEC z dne 20. septembra 1970 o pozakonitvi z naknadno sklenitvijo zakonske zveze,

Haaška konvencija z dne 19. oktobra 1996 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju, uveljavljanju in sodelovanju glede starševske odgovornosti in ukrepov za varstvo otrok,

Haaška konvencija z dne 13. januarja 2000 o mednarodnem varstvu odraslih oseb,

Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživitvene obveznosti.

1.3 Glavne dvostranske konvencije

Kolizijska pravila vsebujejo naslednje dvostranske mednarodne pogodbe:

Mednarodna pogodba o prijateljstvu in prebivališču z dne 9. septembra 1959 med Republiko Avstrijo in Iranskim cesarstvom,

Mednarodna pogodba z dne 16. decembra 1954 med Republiko Avstrijo in Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo o medsebojnem pravnem prometu,

Mednarodna pogodba z dne 11. decembra 1963 med Republiko Avstrijo in Ljudsko republiko Poljsko o vzajemnih odnosih v civilnopravnih zadevah in o dokumentaciji.

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

Tuje pravo se uporablja po uradni dolžnosti in kot se uporablja na svojem izvornem področju uporabe (člen 3 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

2.2 Zavračanje

V skladu s členom 5 zakona o mednarodnem zasebnem pravu je treba zavračanje upoštevati, razen če se posamezno napotilo nanaša na materialno pravo druge države. Če tuje pravo napotuje nazaj na avstrijsko pravo, je odločilno avstrijsko pravo. Če tuje pravo napotuje na pravo, na katero je že bilo napoteno, se uporablja pravo, na katero je bilo napoteno najprej.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Poznejša sprememba pogojev, ki so odločilni za povezavo z določenim pravnim redom, običajno ne vpliva na elemente zadeve, ki so že zaključeni (člen 7 zakona o mednarodnem zasebnem pravu), čeprav določena kolizijska pravila vključujejo izjeme od tega načela. Načeloma je za zaključena dejanska stanja odločilno pravo, ki se je uporabljalo v trenutku, ko je dejansko stanje nastalo, za dejanska stanja, ki še trajajo, pa pravo, ki se uporablja v trenutku presojanja.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Pravo, na katero se napotuje, se ne uporablja, če bi njegova uporaba dala rezultat, ki ne bi bil skladen s temeljnimi vrednotami avstrijskega pravnega reda (člen 6 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

V avstrijskem pravu so določbe, ki se uporabljajo ne glede na pravila mednarodnega zasebnega prava (t. i. pravila neposredne uporabe). Pri nekaterih od teh določb njihova lastnost pravil neposredne uporabe izhaja iz besedila, pri drugih zgolj iz namena.

Pravila neposredne uporabe so na primer določena v členih 7, 7a in 7b zakona o spremembi zakona o pogodbi o zaposlitvi (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz – AVRAG*) in določajo, da so, ne glede na pravo, ki se uporablja, delavci v Avstriji upravičeni vsaj do plač, dogovorjenih s kolektivno pogodbo, in do minimalnega dopusta. Še eno pravilo neposredne uporabe vsebuje člen 13a(2) zakona o varstvu potrošnikov, v skladu s katerim so, ne glede

na pravo, ki ureja pogodbo, odločilni člen 6 zakona o varstvu potrošnikov (o nesprejemljivih pogodbenih določilih), člen 864a civilnega zakonika (o veljavnosti neobičajnih določb v splošnih pogojih poslovanja in pogodbenih obrazcih) in člen 879(3) civilnega zakonika (o ničnosti pogodbenih določb v splošnih pogojih poslovanja in pogodbenih obrazcih, ki znatno posegajo v varstvo potrošnikov), če je bila pogodba sklenjena v zvezi z dejavnostjo, ki jo izvaja gospodarski subjekt v Avstriji s ciljem sklepanja takih pogodb.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Tuje pravo se ugotovi po uradni dolžnosti. V ta namen si sodišče lahko pomaga s sodelovanjem strank, informacijami zveznega ministrstva za pravosodje ali izvedenskimi mnenji. Če v razumnem času kljub znatnim prizadevanjem tujega prava ni mogoče ugotoviti, se uporablja avstrijsko pravo (člen 4 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

Pogodbene obveznosti, ki jih ne pokriva Uredba (ES) št. 593/2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbeno obligacijska razmerja (Rim I) (UL L 177, 4.7.2008, str. 6), je treba presojati po pravu, ki sta ga stranki izbrali izrecno ali molče. Če prava nista izbrali, je odločilno pravo države običajnega prebivališča (podružnice) stranke, ki mora opraviti značilno izpolnitev pogodbe (člen 35 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Za potrošniške pogodbe se uporabljajo posebna kolizijska pravila. Kolizijska pravila, kot jih določa več direktiv o varstvu potrošnikov, so v nacionalno zakonodajo prenesena v členu 13a(1) zakona o varstvu potrošnikov, ki predvsem omejuje svobodo izbire prava, da se zagotovi varstvo potrošnikov.

3.2 Nepogodbene obveznosti

Nepogodbene pravice zahtevati odškodnino, ki jih ne pokriva Uredba (ES) št. 864/2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II) (UL L 199, 31.7.2007, str. 40), je treba presojati po pravu, ki sta ga stranki izbrali izrecno ali molče. Če prava nista izbrali, je odločilno pravo države, v kateri se je zgodilo ravnanje, iz katerega izhaja škoda. Če pa sta zadevni stranki tesneje povezani s pravom ene in iste druge države, je odločilno pravo te države (člen 48 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

To kolizijsko pravilo določa pravo, ki se uporablja za vprašanje, ali je nastala odškodninska odgovornost, kdo je odškodninsko odgovoren in koliko mora plačati. Zajema tudi deljeno odgovornost, neposredni zahtevek oškodovanca proti zavarovalcu in zastaralni rok odškodninskih zahtevkov.

Za pravice zahtevati povrnitev škode, nastale kot posledica **prometnih nesreč**, ki spadajo na področje uporabe Haaške konvencije z dne 4. maja 1971 o zakonu, ki velja za prometne nesreče, se uporablja pravo v skladu s to konvencijo.

Nepogodbene pravice zahtevati povrnitev škode, nastale v Avstriji kot posledica **ionizirajočega sevanja**, se na zahtevo oškodovanca presojajo po avstrijskem pravu (člen 23(1) zakona o jedrski odgovornosti iz leta 1999). Če škoda, ki jo povzroči ionizirajoče sevanje, nastane v tujini in jo je treba presojati po avstrijskem pravu, se odškodnina prizna le, če tako določa osebni statut oškodovanca (člen 23(2) zakona o jedrski odgovornosti iz leta 1999).

V Uredbi Rim II je določeno, katero pravo se uporablja za **poslovodstvo brez naročila** (*negotiorum gestio*) ali **zahteve na podlagi neupravičene obogatitve**.

3.3 Osebni status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Osebni statut (*Personalstatut*) osebe je pravo države, katere državljan je ta oseba. Če ima oseba več kot eno državljanstvo, je odločilno pravo države, s katero je oseba najtesneje povezana, vendar ima avstrijsko državljanstvo vedno prednost. Osebni statut beguncev in oseb brez državljanstva je pravo države njihovega običajnega prebivališča (člen 9 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Pravica osebe do **imena** se presoja po osebnem statutu osebe, ne glede na to, na kateri podlagi je ime pridobila (člen 13 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Priimek po sklenitvi zakonske zveze se torej ne presoja po statutu zakonske zveze, ampak po imenskem statutu. Za obliko izjav o določitvi imena se uporabljajo splošna pravila o obličnosti iz člena 8 zakona o mednarodnem zasebnem pravu. Oblika pravnega akta se presoja po istem pravu kot sam pravni akt, vendar zadostuje skladnost z zahtevami obličnosti države, v kateri je pravni akt izvršen. V skladu s sodno prakso se ime, pridobljeno po prejšnjem osebnem statutu, ne spremeni zgolj s spremembo osebnega statuta (državljanstva).

Tudi **pravna in poslovna sposobnost** osebe se presojata po osebnem statutu navedene osebe (člen 12 zakona o mednarodnem zasebnem pravu). To napotilo zajema vse omejitve poslovne sposobnosti, na primer zaradi duševne bolezni, ne pa sposobnosti skleniti zakonsko zvezo. Če oseba postane polnoletna, ostane polnoletna tudi, če polnoletnosti po novo pridobljenem osebnem statutu še ne bi dosegla.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

Zahteve za **pozaknitev otroka** in njeno izpodbijanje je treba presojati po osebnem statutu zakoncev ob rojstvu otroka ali, če je bila zakonska zveza pred tem razvezana, ob razvezi. Če imata zakonca različna osebna statuta, je odločilen osebni statut otroka ob rojstvu. Področje uporabe tega kolizijskega pravila zajema tudi domnevo očetovstva moža, razloge za izpodbijanje pozaknitev in vprašanje, katere osebe so upravičene do izpodbijanja in v katerih rokih.

Zahteve za **pozaknitev nezakonskega otroka** z izjavo o zakonitosti (tj. z aktom javnega organa, ne s poznejšo sklenitvijo zakonske zveze) je treba presojati po osebnem statutu očeta (člen 23 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Na podlagi sporazuma o pozaknitvi je pozaknitev s poznejšo sklenitvijo zakonske zveze staršev učinkovita, če je tako po pravu države, katere državljan je oče ali mati.

Zahteve za **ugotovitev in priznanje očetovstva** nezakonskega otroka je treba presojati po osebnem statutu otroka ob rojstvu. Poznejši osebni statut otroka je odločilen, če je ugotovitev ali priznanje dovoljeno po tem statutu, ne pa po osebnem statutu ob rojstvu. Pravo, po katerem je očetovstvo ugotovljeno ali priznано, je odločilno tudi glede izpodbijanja očetovstva (člen 25 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Razmerje med starši in otrokom: učinke zakonitosti in pozaknitev otroka ter nezakonski je treba presojati po osebnem statutu otroka. Člena 24 in 25 zakona o mednarodnem zasebnem pravu pokrivata vprašanja varstva in vzgoje otroka, upravljanja in uporabe otrokovega premoženja, zakonitega zastopanja po enem ali obeh starših, vključno s potrebo po uradni odobritvi določenih dejanj zastopanja, ter (glede zakonskih otrok) določite skrbništva po razvezi staršev in medsebojnih preživninskih zahtevkov. Te določbe se večinoma prekrivajo s Haaško konvencijo o varstvu otrok in Haaško konvencijo o varstvu mladoletnikov iz leta 1961, v primerih, ko ta (še) velja (v zvezi s Turčijo in Macaom). V skladu s tem morajo pristojni organi uporabiti svoje domače pravo glede ukrepov za zagotovitev varstva mladoletnikov; običajno so pristojni organi države prebivališča.

Glede vprašanja očetovstva in materinstva je odločilen osebni statut v določenem trenutku, kar pa ne velja za vprašanja glede razmerja med starši in otrokom; tu je pomemben zadevni osebni statut otroka. Če se osebni statut spremeni, je treba razmerje med starši in otrokom od trenutka spremembe statuta presojati po novem osebnem statutu (sprememba upoštevnave navezne okoliščine, državljanstva).

Če predpisi tujega prava o skrbništvu ne upoštevajo koristi otroka, jih sodna praksa običajno ne uporablja, z utemeljitvijo, da **nasprotujejo javnemu redu**.

3.4.2 Posvojitev

V skladu s členom 26 zakona o mednarodnem zasebnem pravu pogoji za posvojitev otroka in prenehanje posvojitve temeljijo na osebnem statutu vsakega posvojitelja. Poleg tega je odločilen osebni statut otroka, vendar v primeru mladoletnih otrok le, če določa soglasje otroka ali tretje osebe, ki je z otrokom v

družinskopravnem razmerju. V pogoje za posvojitve otroka so na primer zajeti starost posvojitelja, starostna razlika med posvojitelji in posvojencem in vprašanje, ali in pod katerimi pogoji obstoj lastnih posvojiteljevih otrok preprečuje posvojitve otroka, ter zahteve glede soglasja, vključno z možnostjo, da se zavrnjena soglasja uradno nadomestijo.

Učinke posvojitve otroka je treba presojati po osebnem statutu posvojitelja in v primeru, ko posvajata zakonca, po pravu, ki je odločilno za urejanje osebnih pravnih učinkov zakonske zveze. Po smrti enega od zakoncev je glede teh učinkov odločilen osebni statut drugega zakonca.

Učinki posvojitve otroka na področju dednega prava se ne presojajo po posvojitvenem statutu, ampak po dednem statutu.

Posvojitve otroka je zaključeno dejansko stanje, zato se presoja ne spremeni, če se pozneje spremeni osebni statut ali navezna okoliščina. Status posvojenca je trajno pravno razmerje. Odločilni statut glede učinkov posvojitve otroka se torej lahko spremeni: odvisen je od zadevnega osebnega statuta posvojitelja.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

Obliko zakonske zveze v Avstriji je treba presojati po avstrijskem pravu, obliko zakonske zveze v tujini pa po osebnem statutu vsakega od zaročencev; vendar pa zadostuje skladnost z zahtevami obličnosti kraja, kjer se zakonska zveza sklepa (člen 16 zakona o mednarodnem zasebnem pravu). Omejeno napotilo na zahteve obličnosti kraja, kjer se zakonska zveza sklepa, se nanaša na materialne določbe prava, na katerega se napotuje, zato se kakršno koli zavračanje na podlagi lokalnega prava ne upošteva (izjema od člena 5 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Pogoje za sklenitev zakonske zveze, neveljavnost zakonske zveze ter zahteve glede **razveljavitve** zakonske zveze (treba razlikovati od razveze) je treba presojati po osebnem statutu vsakega od zaročencev (člen 17 zakona o mednarodnem zasebnem pravu). Če pa pravo osebnega statuta enega ali obeh zaročencev ne predvideva možnosti sklenitve zakonske zveze zaradi spola enega ali obeh zaročencev, je treba pogoje za sklenitev zakonske zveze presojati po pravu države, v kateri je zakonska zveza sklenjena.

To kolizijsko pravilo se nanaša na bistvene pogoje za sklenitev zakonske zveze, kot so zahtevana starost, odsotnost zadržkov za sklenitev zakonske zveze, morebitne zahteve glede soglasja in njihova nadomestljivost.

V skladu s členom 18 zakona o mednarodnem zasebnem pravu je treba **osebne pravne učinke zakonske zveze** presojati po skupnem osebnem statutu zakoncev ali, če ta ne obstaja, po zadnjem skupnem osebnem statutu, če ga je eden od njiju obdržal. V nasprotnem primeru jih je treba presojati po pravu države, v kateri imata oba zakonca običajno prebivališče, če takega prebivališča nimata, pa po pravu države, v kateri sta imela oba zakonca svoje zadnje običajno prebivališče, če ga eden od njiju še ima.

Področje uporabe tega kolizijskega pravila zajema tudi obveznost življenjske skupnosti, posledice glede prebivališča, obveznost nujenja pomoči ter pravico vsakega zakonca do preživljanja, ne pa pravil o uporabi priimka po sklenitvi zakonske zveze ali premoženjskih razmerjih med zakoncema. Napotilo se lahko spremeni: če se spremeni navezna okoliščina, lahko postane odločilno drugo pravo.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

Z zakonom o registrirani partnerski skupnosti (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) so bili v zakon o mednarodnem zasebnem pravu dodani členi 27a–27d.

Zahteve za registrirano partnersko skupnost (in njeno obliko), njeno **neveljavnost** in **prenehanje iz krivdnih razlogov** je treba presojati po pravu države, kjer je bila sklenjena (člen 27a zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

V skladu s členom 27b zakona o mednarodnem zasebnem pravu je treba **osebne učinke registrirane partnerske skupnosti** presojati po pravu države, v kateri imata partnerja skupno običajno prebivališče, če tega nimata, pa po pravu države, v kateri sta oba imela svoje zadnje običajno prebivališče, če ga eden od njiju še ima. Če na ta način prava države prebivališča ni mogoče uporabljati ali če tako pravo ne ureja osebnih pravnih učinkov, je odločilen skupni osebni statut partnerjev, če tega ni, pa zadnji skupni osebni statut, če ga eden od njiju še ima. V nasprotnem primeru se uporablja avstrijsko pravo, kar velja tudi v primeru, če osebni statut ne ureja osebnih pravnih učinkov registrirane partnerske skupnosti.

Premoženjskopravne posledice registrirane partnerske skupnosti je treba presojati po pravu, na katero se sklicuje **Uredba (EU) 2016/1104 o premoženjskopravnih posledicah registriranih partnerskih skupnosti**, ki se uporablja od 29. januarja 2019.

Nekrivdno **prenehanje** registrirane partnerske skupnosti ureja pravo države, v kateri imata partnerja skupno običajno prebivališče v času prenehanja, če takega skupnega običajnega prebivališča nimata, pa pravo države, v kateri sta imela svoje zadnje skupno običajno prebivališče, če ga eden od njiju še ima. Če torej prava države prebivališča ni mogoče uporabljati ali če torej registrirana partnerska skupnost ne more prenehati na podlagi predloženih dejstev, je odločilen skupni osebni statut partnerjev, če tega ni, pa zadnji skupni osebni statut, če ga eden od njiju še ima. V nasprotnem primeru se uporablja avstrijsko pravo, kar velja tudi v primeru, če osebni statut ne dovoljuje prenehanja registrirane partnerske skupnosti na podlagi uveljavljenih dejstev.

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

V skladu s členom 20 zakona o mednarodnem zasebnem pravu je treba vidike **razveze zakonske zveze**, ki jih ne ureja Uredba Rim III (Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti, UL L 343, 29.12.2010, str. 10) (premoženjske posledice razveze zakonske zveze), presojati po pravu, ki je odločilno za osebne pravne učinke zakonske zveze. Pomemben je trenutek razveze; napotilo se torej ne more spremeniti.

Premoženjska razmerja med zakoncema je treba presojati po pravu, na katero se sklicuje **Uredba (EU) 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema**, ki se uporablja od 29. januarja 2019.

Avstrijsko pravo ne pozna **prenehanja zakonske zveze**. Če ga ne ureja Uredba Rim III, se v skladu s členom 1 zakona o mednarodnem zasebnem pravu uporablja pravo, s katerim je najtesneje povezano. Pravo, s katerim je najtesneje povezano, bi sodna praksa določila po analogiji s členom 20 zakona o mednarodnem zasebnem pravu.

3.5.4 Preživninske obveznosti

Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL L 7, 10.1.2009, str. 1; uredba o preživninskih obveznostih) se glede preživninskega statuta sklicuje na Haaški protokol z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti. V skladu z navedenim se primarno uporablja pravo države, v kateri ima oseba, ki je upravičena do preživljanja, svoje običajno prebivališče (ki se dopolnjuje s približevanjem *lex fori*, posebnimi naveznimi okoliščinami, zaščitno določbo proti zahtevkom „presenečenja“ in zelo omejeno možnostjo izbire prava, ki se uporablja).

3.6 Premoženjska razmerja med zakoncema

Premoženjska razmerja med zakoncema je treba presojati po pravu, na katero se sklicuje **Uredba (EU) 2016/1103 o premoženjskih razmerjih med zakoncema** (glej zgoraj).

3.7 Oporoke in dedovanje

Dedovanje ureja uredba EU o dedovanju (Uredba (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL L 201, 27.7.2012, str. 107)). Za starejše zadeve se uporablja člen 28 zakona o mednarodnem zasebnem pravu, v skladu s katerim je odločilen osebni statut

zapustnika ob smrti. To kolizijsko pravilo je načeloma pokrivalo tudi odgovornost za dolgove zapuščine in prejem dediščine. Če zapuščinski postopek teče v Avstriji, se prejem dediščine in odgovornost za dolgove zapuščine presoja po avstrijskem pravu (člen 28(2) zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

3.8 Stvarne pravice

Pridobitev in izgubo stvarnih pravic glede stvarnega premoženja, vključno s posestjo, je treba presojeti po pravu države, kjer je premoženje ob zaključku dejanskih okoliščin, ki so podlaga za pridobitev ali izgubo. Pravno kategorijo premoženja in vsebino pravic je treba presojeti po pravu države, kjer je premoženje (člen 31 zakona o mednarodnem zasebnem pravu).

Na področje uporabe kolizijskega pravila spadajo zlasti lastninska pravica, služnosti (stvarna bremena), zastavna pravica, stavbna pravica, lastništvo stanovanja, pa tudi pridržne pravice nasproti tretjim osebam in pridržek lastninske pravice. To pravo pokriva tudi posledice prenosa lastništva.

Poznejša sprememba lokacije ne vpliva na pravo, ki se uporablja, saj pridobitev pravice pomeni zaključeno dejansko stanje.

Učinki pridobitve pravice temeljijo na pravu zadevne lokacije; ta navezna okoliščina se torej lahko spremeni. Vprašanja glede obsega pravnega varstva lastnika o tem, ali in v kolikšni meri ima oseba, ki ima stvarno pravico, pravico do razpolaganja, na primer, ali je mogoče ročno zastavo premičnine prodati brez posredovanja sodišča, ter druga vprašanja je treba prav tako presojeti po tem pravu.

Posebna ureditev velja za **prevozna sredstva** (člen 33 zakona o mednarodnem zasebnem pravu). Stvarne pravice glede ladij in zrakoplovov, ki so vpisani v register, je treba presojeti po pravu države registracije; za železniška vozila se uporablja pravo države, v kateri ima železniška družba, ki taka vozila uporablja, dejanski sedež glavne uprave. Za zakonske in prisilno ustanovljene zastavne pravice ali zakonske pridržne pravice za zavarovanje zahtevkov za povračilo škode, povzročene z vozilom, ali zadevnih stroškov je pravo, ki se uporablja, pravo države, kjer so stvari, ko se zaključijo dejanske okoliščine, ki so podlaga za te pravice.

Obstaja tudi posebna ureditev za **nepremično stvarno premoženje**: če so stvarne pravice na nepremičninah zajete tudi v področju uporabe kakšnega drugega kolizijskega pravila (na primer glede premoženjskih razmerij med zakoncema), ima prednost napotilo na podlagi stvarnega prava, tj. zveza s pravom države, kjer je premoženje.

Glede **nematerialnega premoženja** ni kolizijskih pravil. V skladu s členom 1 zakona o mednarodnem zasebnem pravu se na področju stvarnega prava uporablja pravo, s katerim obstaja najtesnejša zveza. Listinjene pravice se presojujejo po *lex cartae*. Člen 33a zakona o mednarodnem zasebnem pravu, s katerim se v nacionalno zakonodajo prenaša člen 9 Direktive 2002/47/ES o dogovorih o finančnem zavarovanju s širšim področjem uporabe, vsebuje posebno pravilo glede nematerializiranih vrednostnih papirjev. Za vrednostne papirje v sistemih poravnave se uporabljata posebni določbi členov 16 in 18 zakona o dokončnosti poravnave (*Finalitätsgesetz*), s katerim se v nacionalno zakonodajo prenaša Direktiva 98/26/ES o dokončnosti poravnave.

3.9 Insolventnost

Mednarodno **insolvenčno pravo** je urejeno v sedmem delu zakona o insolventnosti. V skladu s členom 217 zakona o insolventnosti se določbe uporabljajo le, če mednarodno pravo ali zlasti pravni akti Evropskih skupnosti, predvsem Uredba (EU) 2015/848 o postopkih v primeru insolventnosti (uredba EU o insolventnosti), ne določajo drugače. Določbe glede vsebine večinoma sledijo ustreznim določbam uredbe EU o insolventnosti.

Načeloma pogoje za začetek postopka v primeru insolventnosti in učinke takega postopka ureja pravo države, kjer je postopek začet. Členi 221–235 zakona o insolventnosti vsebujejo pravila o stvarnih pravicah tretjih oseb, pobotu, pridržku lastninske pravice, pogodbah glede nepremičnin, organiziranih trgih, pogodbah o zaposlitvi, učinkih postopkov v primeru insolventnosti na pravice, ki se registrirajo, pa tudi o pravu, ki se uporablja za škodna dejanja in zaščito kupcev, ki so tretje osebe, učinkih na začete sodne postopke, pravu *lex rei sitae* glede izvrševanja stvarnih ali drugih pravic, pogodbah o pobotu in novaciji, pogodbah očasni prodaji in plačilih po začetku postopka v primeru insolventnosti.

Če se pravila prekrivajo s tistimi iz zakona o mednarodnem zasebnem pravu ali z drugimi kolizijskimi pravili, imajo prednost bolj specializirane določbe zakona o insolventnosti.

Zadnja posodobitev: 04/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.